

מסורת הש"ס

תינוקת פרק עשירי נדה

סה.

עין משפט
נר מצוה

יא א מיי"פ מ'ה' א'שום
ה'ל"ב סגנו עשין מח
טו"ש ע"ד מ'י' ל'ל' ספ"א
כג"ה:
יב ב מיי"פ מ'ה' א'סורי
כ"ה ה'ל' כג:
יג ב מיי"פ מ'ה' מ'חל'ת
א'סורי כ'ל' כ'ל' פ"ה
מ'ה' טו"מ'ת א'כ'ל'ס ה'ל"י:

תוס' הרא"ש

לעולם ידובל לה אחת בימי
קטנות וג' בימי נערוֹת.
וכדמסיק דתרי ירחי הוה
חד עונה וכו'ן שבעל ששה
חדשים לפני נערוֹת בעילה
ראשונה ואח"כ בסוף שני
חדשים לנערוֹת ואח"כ לסוף
ד' חדשים לנערוֹת ואח"כ
לסוף נערוֹת. וזו"מ ואמאי
חזר בו ממאי דהוה ס"ד
החלתא ירחי הוה חד עונה
השתא נמי נימא הכי וכו'ן
שבעל שניה בתחלת נערוֹת
וג' באמצע נערוֹת וד' בסוף
נערוֹת. וד' לא היו ראשונה ושניה
ד' ירחי מתוך י"ב חדש
שבעל בתוך ו' חדשים
חשיב כלולה אחת ואפי'
היה המעשה כך שלא בעל
אלא בעילה ראשונה
בקטנות כשנשא מ"מ כיון
דאפי' אי בעל כל ששה
חדשים קטנות הוה כמו
לילה אחת בעי לאוקומי
דאיכא פלגה בין ביאת
קטנות לביאה ראשונה
דנערוֹת: סבר למיבער
עובדא כוונתא דרב. ואפי'
דרב עצמו פסק לקמן בועל
בעילה שניה ופרש (א) אפי'
דילמא לא שמיך ליה. א"נ
מנימין סבר לה כמנתי' וכו'
לא היה מקפיד שמואל.
אבל במה שיהיה רוצה
לסמוך על מילתא דרב מה
שלא אמר מעולם על זה
שייך למימר לא יאונה
לצדיק כל און שלא יכשלו
בדבריו: העדשים פרש"י
גם עצמו. ולא נודע לר"ת
דא"כ הו"ל למיתני ברישא
כדלעיל. אלא היינו עיגול
של טעם שמניחין על הדפין
שעל התפוח להכביד על
העניים ולמחוטן. וכן פי'
בפרק בערך טלפוחא. והוא
יס דתנן ב' המוכר את
הבית המוכר את בית הבר
מכר את הים. ומפרש התם
מאי ים טלפוחא ולפי שהוא
עגול כדעשר נקרא טלפוחא
דעדיש. מה שנקרא ים.
לפי שעל ידו נעצרים
העניים בבת ושופעין כים.
ותדע לך דקתני התם המוכר
את בית הבר מכר את הים
ואי ים היינו גם עצמה או
בר עצמה מאי איצטריך
למיתנייה פשיטא שמכרו:

(א) מכותות לט. קדושין ע"ט.
(ב) וינחית קפה. מולין ט"ז.
(ג) וי"ל לוי נחמ' לטס.
(ד) ע"ז טה. ומסכתא ספרי'
דטהרות ע"ש ע"י כ"רש"י מ"ח
פ"י דטהרות. (ה) וי"ע מ"ס
מכותות לט. ד"ה וי"ח.
(ו) ועין ש"ס עמק דלפי ג' חדשים
שלפניו ורביעית ג' חדשים
והא ג' רש"ל צריך להניח
הכא או במקום א', (ז) ג' רש"ל כ"ד, ג' רש"ל בעד
וע"ש מכות. (ח) וי"ל און.

תורה אור השלם

1. לא באה לצדיק כל און
ד'שנים קלא ר'ע.
מש"י כי כא
2. וגם אני נחתי לכם נקיון
שנים בבלי עריכם וחסר
לכם בכל מקומותיכם ולא
שבתם ע"ד נאם ה'.

עמוד ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו'
אמאי ייבד לה רבי לך
אחת: (ב) תוס' ד"ה הדפין
וכי' לילכא דפליג על זה גבי
הראשון: לא יאונה כו'. שלא נכשל
זה בדבריו: משנתקו שניו. וקנה:
נתמעטו מונוסיו. קשין לזא: גפיו.
ליין: וזיוס דריו. לשמן: הדפין.
זהו הדלת שנותנין על הענבים:
סולנזים. היינו חופיא אשקוב"א
שנמקיס דה את הגת: ופשיטין. זו
היא הגת ענמה שהענבים נמונים שם:

לעני רש"י

אשקוב"א. מוטאטא.

מוסף רש"י

אין בין נערוֹת לבגרות
אלו ו' חדשים. ממשכח
שני עשרות הוה נערה
בזמן שמיא משמים עשרה
שנה והלכה ומשנתחבא עד
שחברו ששה חדשים וכו' וכו'
(בחוברת דס). כשהיחלה בימי
נערוֹת אינה שוה לנתי
בגרות אלא ששה חדשים.
ופעמים שהא ממחרת לבגור
וסמינה נכרים בדדיה דתמן
במס' נדה (מז). פנה חותל
ואמל (קדושין טז). לא
יאונה לצדיק כל און. לא
יאנה. לא חותמן לו עכירה
כל דעת (תשלי יב כא).
הדפין. כן העשין כמין דלת
ותמן על התפתח.
והולובין
אשקוב"א, שמכבר זה
הענבים המספוחין לאוסין.
והעדשין. היינו גם עצמה
שקורין מיי"ע מדיחין.
נמים (ע"ז טז).

עד שחיה המכה חן. וד' לילות לקטנה מאי עזידימיהו: אין
אלא אחס. ושלב שני למיחב לה לבד ז' דקטנות: אי אמרם בשלמא
בוגרם בעלמא. שניסת לאחר שבגרה: איס לה טפי. מלילה אחת
לחית לה ז' לילות מש"ה ייבד להך משבגרה לילה אחת שלמה
ואפי"ג נעבעלה קודם לכן דכי היכי
לחתי נעלוֹת קטנות למנצר חדא
מל' לילות הניתנות לנערה דהא
אמרין כל בעילות שבעל אינן אלא
אחת הא לילה אחת מיהא מנצרי
דמו לא ייבדין לה ד' אלא ג': אהני
נמי נעילת נערוֹת למנצר חדא.
מלילות דבגרות ומו לא הלך להך
בוגרת שנבעלה קודם לכן ייבדין
מיהא לילה אחת מהשמים: אלא אי
אמרם בוגרם. לילה הראשון ומו לא
אמאי ייבד לה (א) להך אחת דימי
בגרות א"כ בעילות דקודם לכן מאי
אהנו חדא בעילה הוא דבעי למיחב
לה דימי בגרות ולא כל הלילה: וג'
דימי נערוֹת. וליכא הכא בגרות כלל.
דקשיא לך הא לא משכחת ג' עונות
של ג' חדשים דימי נערוֹת מי בגרת
כו': כוונתה דרב בוגרת כל לילה
הראשון: לא יאונה כו'. שלא נכשל
זה בדבריו: משנתקו שניו. וקנה:
נתמעטו מונוסיו. קשין לזא: גפיו.
ליין: וזיוס דריו. לשמן: הדפין.
זהו הדלת שנותנין על הענבים:
סולנזים. היינו חופיא אשקוב"א
שנמקיס דה את הגת: ופשיטין. זו
היא הגת ענמה שהענבים נמונים שם:
העקלים

לצדיק כל און אמר רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב כיון שנתקו שניו
של אדם נתמעטו מונוסיו שנאמר גמס (א) (אנכי נתתי לך) נקיון שנים
בכל עריכם וחוסר לחם בכל מקומותיכם: ראתה ועודה: תנו רבנן
ראתה ועודה בבית אביה בית הלל אומרים כל הלילה שלה ונותנין לה
עונה שלמה וכמה עונה שלמה פירש רבן שמעון בן גמליאל לילה וחצי
יום ומו בעינן כולי האי ורמיניה (ז) הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאות
ובקש לעשותן בטהרה יביצד הוא עושה הדפין והולובין והעדשין מדיחין

ומשם לג' חדשים בסוף נערוֹת ורביעית ג' חדשים בבגרות (א) ראשונה בסוף קטנות ושניה באלמנע נערוֹת ורביעית ג'
חדשים בבגרות: סבר למעבד עובדא בוותיה דרב ואפי"ו ראתה. וא"ל וכה אפילו אי לא הוה מפליג בין ראתה ללא ראתה מ"מ לא
ה"ל למעבד כרז דהא מסקינן לקמן רז ושמואל דאמרי תרוייהו הלכה בועל בעילת מזהו ופרש וי"ל דאי לא עביד כהך דלקמן לא הוה
מקפיד שמואל דמ"מ הוה עביד כמנתי' אכל בהך שהיה רואה לעשות מה שלא אמר רז מעולם בזה היה מקפיד שמואל:

הדפין והולובין והעדשין. העדשין פ"ה זו היא הגת ענמה שהענבים נמונים בה ובס"פ בתרא דמסכת ע"ז (דף טז). קאמר בעו
מניה מר' אבהו הני גורגי דעובדי כוכבים מהו פרש"י וכן בערוך גורגי עקלים ופשיט ליה מהא מתני' דהדפין והולובין וכו'
דעקלים מנגבן ופרש"י הם דמדפשיט מהך מתני' ש"מ דעיקר היא הילכך סמכינן עלה למשרי גת בהדחה ולא סמכינן אצרייתא דלעיל
הגת והמחך דקתני של עץ ושל אבן מנגבן וכן טהורין וכו' תימה אי מיימי היאה צרייתא דהדפין לגבי עקלין דליכא דפליג (ז) גבי
שאר דברים דפליג אידך צרייתא עלה וליכא טעמא לתסמך עליה ומיהו מטעם דבשל סופרים הך אחר המיקל הוה מני פסוק כוונתה
ועוד דבמסכתא דטהרות גרסינן הדפין והולובין והעדשין מנגבן וכן טהורין ומיהו אומר ר"י דאפי' אי גרסינן מדיחין כגריסת הספרים ל"ק
לצרייתא דלעיל דעדשין לאו גת ענמה הוא אלא עיגול של טעם שמכביד על ענבים שגת לדורכן וכן פי' בערוך בערך טלפח והוא ים דלמך צפ'
המוכר הבית (ב"ב דף ק:). מאי ים טלפחא ולפי שהוא עגול קרוי עדשים וטלפחא ונקרא ים על שם שהענבים נעצרים על ידו ומתמלאת יין כמים
יכסו על ים ומה שלא שנה הכא דין גת היינו משום שהיא כבדה ואינה מעוללת כל כך ומשתמרת יותר מטומאה מכל כלי הגת שיד הכל
ממשמשין בהן וכן בהמוכר הבית לא הוצרך לשנות (א) גת כי פשיטא שמכר את (ב) הגת עצמו ומכר את היקבים דקתני בגמרא לאו היינו גת כפרש"י
אלא כמו שפירש הערוך סלים שמציאין בהן זיתים לבית הדד ור"ת מפרש דהך מתני' בכלי בית הדד איירי כדלמך באיזהו נשך (ב"ב דף עד).
גבי מעטין של זיתים והא מחסר מכמר ועיולי לבי דפי וגבי עציץ של ענבים נקט ועיולי לבי מעשרתא וכן עדשין דפרק המוכר את הבית (ב"ב דף
ק:). קאמר להו גבי בית הדד דקאמר המוכר את בית הדד מכר את הים ומפרש מאי ים טלפחא והיינו עדשין דהכא וכן עקלים מנינו בצד
בפרק זה בזור (פסחין טז). לעקל בית הדד אפי' צריך ובהגוזל בתרא (ב"ב דף קטו). כשעקל בית הדד כרוך עליה ואפי"ג דפחא בתרמי גמיו
ובית דדיו טמאים גת שרייה דקאמר בהחולין (וינחית דף ק:). כחובה לב"ש שרייה ומיהו קשה דלא דמי אי התם שייך לב"ש מ"מ תני לז"ה אכל
הכא אמאי תנא גת כלל אי לאו לשמועין בזה מדי אלא ע"כ משמעו בצד ומיהו שמעינן דגת כיוכל בו וע"כ אי לא מיירי אלא בצד הכי
פשיט דגורגי דעובדי כוכבים דהיינו עקלין דגבי גת דלענין יין נשך מעקלין דצרייתא דליירי בכלי צד אלא ע"כ צ"ל דתנא דא ומיהו שמע
גת וכיוכל בו ורש"י ג' נמי קאמר מגת לגת ומנד לבד דדינס שוה ועוד אומר ר"י דאפילו לפרש"י דפי' דעדשין היינו גת ולגריסת הספרים
דגרסי' מדיחין לא פליג אצרייתא דגת ומחך דקתני מנגבן וכן טהורין דהסם בשל עובדי כוכבים מייירי לפיכך מחמירין לנגב אפי"ג דאין
מופשינן דקתני אס הו מופשינן אסורין והך דהכא איירי בשל ישראל ונגע בהן עובד כוכבים דקתני מי שהיו גמיו ובית דדיו טמאין ומש"ה
כני בהדחה וכן צ"ל לרצא דלמך דהסם ל"ש פירוש דבעי ניגוב אלא שופתה אכל דרך בה בלא זפיתה לא ובהך צרייתא קתני של עץ ושל אבן
מנגבן והם טהורין ואם היו מופשינן אסורין אלמא בלא זפיתה נמי בעי ניגוב אלא מתניתא איירי בשל עובד כוכבים ומיהו קשה דהכי
פשיט גורגי דעובדי כוכבים מעקלין דצרייתא דשמעתינן דלמך דעובדי כוכבים חמירי וי"ל דאפי"ג דגת מפלגין בין ישראל לשל עובדי
כוכבים ים דברים דלא שייך לאפלוגי בזה כמו גבי נודות וגבי דבר שמכניסו לקיום דאפי' לפי שעה גזרו בזה רבנן ל"ש דישאל ל"ש דעובדי
כוכבים ומש"ה מיימי ראייה שפיר מעקלים (א) וי' בגורגי של שיפא ושל גמי איירי ומיימי ראייה דאפי' בשל ישראל מיישנה שנים עשר חדש: